

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST.

Št. III.

Vsebina: 26. Odlok sv. kongregacije koncila in o zakonu. — 27. Dekret: „Ne temere“. Navodilo za duhovnike. — 28. O zarokah. List za vernike. — 29. Das Dekret: „Ne temere“. — 30. Das Eheverlöbniß. — 31. Odbori v smislu okrožnice „Pascendi“. — 32. Dekretum super festo SS. Septem Fundatorum Ord. Servorum B. M. V. — 33. Pšenična moka za hostije. — 34. Slovo. — 35. Konkurni razpis. — 36. Škofijska kronika.

1908.

26.

Odlok sv. kongregacije koncila o zarokah in o zakonu.

(Prevod dekreta „Ne temere“. — Glej „Škofijski List“, 1907, str. 126.)

Da bi se ne sklepali lahkomišljeni skrivni zakoni, katere je božja Cerkev iz najpravičnejših vzrokov vedno zametavala in prepovedovala, je modro in previdno določil tridentinski zbor (pogl. 1, seja XXIV de reform. matrim.) sledeče: Kateri bi drugače, kakor vpričo župnika ali vpričo drugega duhovnika, pooblaščenega od župnika ali od škofa, in vpričo dveh ali treh prič poskušali skleniti zakon, tiste določuje sveti zbor k taki sklenitvi povsem nesposobne in proglaša na ta način sklenjene zakone za neveljavne in ničevne.

Toda, ko je isti sveti zbor zaukazal, da naj se ta odlok objavi v posameznih župnijah, in da nima veljave drugod, kakor le v onih krajih, kjer je bil objavljen, se je dogodilo, da mnogo krajev, v katerih se ta objava ni izvršila, ni uživalo dobrote tridentinske postave in je še danes ne uživa, in da so še zdaj podvrženi dvomom in neprilikam starega nauka.

Pa tudi ondi, kjer je veljala nova postava, niso bile odpravljene vse težkoče. Večkrat namreč je prihajalo do močnih dvomov pri določevanju osebe župnika, v čigar prisotnosti naj bi se zakon sklenil. Kanonični nauk sicer določa, da je pod lastnim župnikom umeti tistega, v čigar župniji je pravo domovanje ali nepravo domovanje enega izmed zaročencev. Toda, ker je tu včasih težko razsoditi, katero stanovanje je res nepravo stanovanje, je bilo nemalo zakonov v nevarnosti, da bi bili nični; mnogo se jih je tudi našlo, da so bili, bodisi vsled nevednosti ljudi ali prevare, nepostavni in neveljavni.

Vse to, kar se je že davno obžalovalo, smo videli, da se je pogosteje dogajalo v naši dobi, v kateri se tem lažje in hitreje zbližujejo tudi najbolj oddaljeni narodi.

Radi tega se je zdelo modrim in jako učenim možem prav, da se vpelje kaka pravna prememba glede oblike, kako naj se sklepa zakon. Tudi prav mnogi škofje iz vseh delov sveta, zlasti iz znamenitejših mest, kjer se je pokazala večja potreba, so predložili apostolski Stolicy prošnjo v tem oziru.

Hkrati se je prosilo od skoro vseh evropskih škofov pa iz drugih krajev, da se ustavijo neprilike, ki prihajajo iz zarok, to je medsebojnih, na tihem storjenih obljub prihodnjega zakona. Izkušnja je namreč dovolj učila, koliko nevarnosti prinašajo take zaroke: najprej nagibajo k grehu in so vzrok, da je mnogo neizkušenih deklet prevaranih, potem pa slede razdori in nerazrešljivi prepiri.

Te okoliščnosti so nagnile sv. Očeta papeža Pija X., da je v svoji skrbnosti, ki jo je gojil za vse cerkve, želel škodo in nevarnosti odstraniti in je zato naročil sv. kongregaciji koncila, naj to zadevo premotri, in kar bi kot prikladno spoznala, njemu predloži.

Hotel je tudi zaslišati nasvet zbora, postavljenega, da enotno uredi cerkveno pravo, in pa nasvet prevzornih kardinalov, posebej izbranih za izdajanje dotične knjige, ki so se vsi, kakor tudi kongregacija koncila, v ta namen večkrat zbirali. Ko so došle izjave, je sv. Oče kongregaciji naročil, naj izda odlok, obsegajoč postave, ki jih je potrdil on sam na

podlagi trdnega znanja in zrelega razmotrivanja. Te postave naj bi v prihodnje urejevale zaroke in zakone, da bi njih sklepanje postalo pripravno, trdno in urejeno.

Izvršujoč torej apostolsko zapoved določuje sv. kongregacija koncila s tem pismom sledeče:

O zaroki.

I. Samo one zaroke so veljavne in imajo kano- nične nasledke, ki se sklepajo pismeno in so podpi- sane od obeh strank in od župnika ali od škofa, ali vsaj od dveh prič.

Ako obe stranki, ali ena izmed obeh strank, ne zna pisati, naj se to v dotičnem pismu navede in doda naj se še ena priča, ki pismo podpiše poleg žup- nika ali pristojnega škofa, ali dveh prič, kakor je bilo poprej označeno.

II. Pod imenom župnika tukaj in v naslednjih točkah ni razumeti le tisti, ki načeljuje kanonično ustanovljeni župniji, ampak v krajih, kjer ni kanoni- čno ustanovljenih župnij, tudi duhovnik, kateremu je v kakem določenem ozemlju dušnopastirska skrb postavno izročena in je vsled tega enak župniku, v misijonskih deželah pa, kjer ozemlje še ni popolnoma razdeljeno, vsak duhovnik od misijonskega voditelja splošno določen za dušno pastirstvo na kaki postaji.

O zakonu.

III. Le oni zakoni so veljavni, ki se sklepajo vpričo župnika ali pristojnega škofa ali vpričo du- hovnika, pooblaščenega od župnika ali škofa, in vsaj dveh prič, toda po pravilih izrečenih v naslednjih točkah in poleg izjem, ki jih navajata spodaj št. VII. in VIII.

IV. Župnik ali pristojni škof je veljavno navzoč pri sklepanju zakona:

§ 1. od dne, ko je prejel v posest beneficij ali prevzel službo, ako ni z javnim odlokom imenoma izobčen ali od službe odstavljen;

§ 2. samo v mejah svojega ozemlja. V tem ozemlju pa je veljavno pričujoč pri sklepanju zako- nov ne le svojih podložnikov, ampak tudi sebi ne podložnih;

§ 3. ako je povabljen in naprošen, ne pa s silo ali z velikim strahom primoran, da vpraša po izjavi zaročencev za zakon in jo sprejme.

V. Dopusčeno pa je navzoč:

§ 1. ako ima popolno gotovost o svobodnem stanu zaročencev, ako se morajo izpolniti postavni predpisi;

§ 2. ako ima gotovost, da ima eden zaročen- cev domovanje, ali vsaj, da en mesec biva ondi, kjer hoče skleniti zakon;

§ 3. ako tega ni, tedaj potrebuje župnik ali pristojni škof, da more dopuščeno prisostvovati za- konski zvezi, dovoljenja župnikovega ali škofovega, kamor spada eden zaročencev, ako ni velike sile, ki bi ga od tega oprostila.

§ 4. Glede nestalnih brez domovanja velja, da župniku ni dovoljeno izvun slučaja sile, njihovemu zakonu prisostvovati, ako ni prej sporočil tega škofu ali od njega pooblaščenemu duhovniku in sprejel od njega dovoljenja za prisostvovanje zakonu.

§ 5. V vseh slučajih pa naj velja kot pravilo, da se ima zakon skleniti pred župnikom neveste, ako ni nasproti nobenega pravičnega vzroka.

VI. Župnik in pristojni škof moreta dati dovo- ljenje drugemu, določno navedenemu duhovniku, da prisostvuje zakonu v lastnem ozemlju.

Pooblaščenec pa se mora držati mej pooblastila in pravil za župnika in pristojnega škofa zgoraj pod št. IV. in V. določenih, da more veljavno in dopuščeno biti prisoten pri sklepanju zakona.

VII. V preteči smrtni nevarnosti, ko ni dobiti župnika ali pristojnega škofa ali kakega od teh dveh pooblaščenega duhovnika, se more zakon veljaven in dopuščen skleniti radi pomirjenja vesti in (če nanese slučaj) radi pozakornitve otrok, vpričo kateregakoli duhovnika in dveh prič.

VIII. Ako se dogodi, da v kakem kraju ni do- biti župnika ali dotičnega škofa ali od njih pooblašte- nega duhovnika, v čigar navzočnosti bi se mogel za- kon skleniti, in če to stanje traja že en mesec, se mora zakon veljavno in dopuščeno skleniti tako, da zaročenca popolnoma določno izjavita svoje privo- ljenje v zakon pred dvema pričama.

IX. §. 1. Po sklenjenem zakonu naj župnik ali njegov namestnik takoj vpiše v poročno knjigo imena poročencev in prič, kraj in dan sklenjenega zakona in drugo, kakor obredne knjige in lastni škof določujejo, in to, čeprav bi drug duhovnik ali od župnika ali od škofa pooblaščen bil navzoč pri poroki.

§ 2. Poleg tega naj župnik tudi v krstno knjigo zabeleži, da je dotičnik le-ta dan v njegovi župniji sklenil zakon. Ako je bil zaročenec drugod krščen, naj dotični župnik obvestilo o sklenjenem zakonu pošlje župniku, kjer je bil krst, ali sam ali po ško- fijstvu, da se sklenjeni zakon vpiše v krstno knjigo.

§ 3. Kadar se sklene zakon po določilu št. VII. ali VIII., je dolžan v prvem slučaju duhovnik, v dru- gem pa so dolžne priče skupno s poročenci skrbeti, da se zakon vpiše čimprej v predpisanih knjigah.

X. Župniki, ki prekršijo tu navedena pravila, naj se od škofa primerno in po velikosti krivde kaz- nujejo. In vrh tega, ako bi prisostvovali kaki poroki

proti določilom § 2., in 3. št. V., naj si ne prisvajajo dohodkov štolnine, ampak znesek pošljejo pravemu župniku poročencev.

XI. §. 1. Zgoraj določenih postav se je držati vsem v katoliški cerkvi krščenim, pa tudi spreobrnjenim iz krivoverstva ali razkola (čeprav bi ti ali oni pozneje od nje odpadli), kadarkoli bi sklepali zaroko ali zakon.

§ 2. Veljajo tudi za zgoraj navedene katoličane, ako z nekatoličani, bodisi krščenimi ali nekrščenimi, tudi po zadobljenem spregledu od zadržka mešane veroizpovedi (mixtae rel.) ali verske razlike (disp. cultus) sklenejo zaroko ali zakon; ako ni za kak poseben kraj ali posebno ozemlje drugače dovoljeno od sv. Stolice.

§ 3. Ako nekatoličani, krščeni ali nekrščeni, sklepajo med seboj zaroke in zakone, niso nikjer ob-

vezani, da bi se držali katoliškega načina sklepati zaroke ali zakone.

Pričujoči odlok naj velja kot postavno objavljen in razglašen z dnevom razposlanja škofom, in kar je v njem določenega, naj zadobi postavno veljavo velikonočno nedeljo prihodnjega leta 1908.

Medtem naj poskrbé škofje, da se ta odlok čimprej izda in v vsaki župni cerkvi razloži, da ga morejo vsi prav razumeti.

Pričujoče naj velja vsled posebne zapovedi sv. Očeta Pija X., papeža, brez ozira na nasprotno odredbo, tudi take ne, ki bi bile vredne, da se posebej omenijo.

Dano v Rimu, dne 2. avgusta 1907.

† Vincencij, kard. škof v Prenesti, prefekt.

C. De Lai, tajnik.

27.

Dekret „Ne temere“.

Navodilo za duhovnike.

Prevažni dekret sv. Stolice: »Ne temere« se je objavil v »Škofijskem Listu« 1907, str. 126, sqq.

Ta dekret obsega dva dela. Prvi del govori »de sponsalibus«, drugi »de matrimonio«.

V »Škofijskem Listu« 1908, str. 10, se je prijavil rimski odlok z dne 14. januarja 1908, po katerem bi določba prvega dela o zarokah postala veljavna letos o Veliki noči, drugi del o porokah bi pa edino za Avstrijo postal veljaven šele o Veliki noči l. 1909.

Konec februarja mi je pa došel odlok kongregacije tridentskega koncila, potrjen od sv. Očeta z dne 18. februarja t. l., v katerem pravi, da se po zrelem premisleku prekliče dovolitev, naj bi se za Avstrijo drugi del dekreta o porokah uveljavil šele o Veliki noči prihodnjega leta, ampak da stopi v veljavnost že o letošnji Veliki noči.

Ker se je z dekretom »Ne temere« dosežanje zakonsko pravo mnogo izpremenilo in se nove določbe ne vjemajo popolnoma z našimi državnimi postavami o zakonu, zato je pač potrebno, da ta novi dekret p. n. duhovnikom točno obrazložim.

I.

De parochia.

V dekretu se govori večkrat de parochia. Kdo se pod tem izrazom razumeva? Dekret sam to pojasnjuje:

„Nomine parochi ... venit non solum, qui legitime praeest, parochiae canonice erectae; sed in regionibus, ubi paroeciae erectae non sunt, etiam sacerdos, cui in aliquo definito territorio cura animarum legitime commissa est et parochia aequiparatur; et in missionibus ... omnis sacerdos ad animarum curam ... universaliter deputatus.“

Kadarkoli pride v dekretu beseda »parochus« in ni izrečno dodan pridevek »proprius«, razumeva se vsak duhovnik, »cui in aliquo definito territorio cura animarum legitime commissa est«. Torej pri nas:

1. vsak župnik, 2. stalni vikarij v župnijah nemškega reda; 3. začasni vikar opatov v Zatičini; 4. vsak upravitelj izpraznjene župnije; 5. upravitelji župnij frančiškanskih; 6. vikar v Zagorju na Notranjskem; 7. samostojni kaplani na Vipavskem (Goče, Ustje, Erzely).

Ne razumevajo se pa 1. razni ekspoziti, 2. beneficati in 3. kaplani dodeljeni župnikom v pomoč.

O vojaških kaplanjih, kuratih in župnikih je sv. kongregacija tridentinskega zbora v odgovoru z dne 25. januarja 1908 odgovorila: »Quoad

cappellanos castrenses . . . nihil esse immutatum.«
Vojaški duhovniki naj se ravnaajo točno po dosedanjih privilegijih in navodilih.

II.

De sponsalibus.

O zarokah določa dekret nastopno:

„Ea tantum sponsalia habentur valida et canonicos sortiuntur effectus, quae contracta fuerint per scripturam subsignatam a partibus et vel a parochio, aut a loci Ordinario, vel saltem a duobus testibus.“

„Quod si utraque vel alterutra pars scribere nesciat, id in ipsa scriptura adnotetur; et alius testis addatur, qui cum parochio aut loci Ordinario vel duobus testibus, de quibus supra, scripturam subsignet.“

Za veljavnost in pravomočnost zarok se zahteva:

1. Zaročna pogodba mora biti pismena; listino napiše lahko kdorkoli; more se tudi natisniti;

2. privzeti se morajo priče, in sicer:

a) ako je priča uradna, namreč »parochus« v zgoraj obrazloženem obsegu, ali pa Ordinarius loci (ni treba, da je proprius), zadostuje ena;

b) ako priča ni »parochus«, ampak kaplan, ekspozit, beneficiat, veroučitelj, kanonik, duhovnik v pokoju, lajik, takrat morata biti dve priči;

c) ako eden zaročencev, ali morda nobeden njih ne zna pisati, mora se privzeti še ena priča.

3. Zaročniki in priče morajo zaročno pogodbo podpisati, in sicer:

a) lastnoročno in vsi skupno o istem času;

b) podpišejo zaročenci in župnik; ako se zaročna pogodba ne sklene pred župnikom, tedaj jo morajo podpisati zaročenci in še dve priči;

c) ako zaročencev eden ali nobeden ne zna pisati, tedaj se doda opazka o tem in privzame še ena priča, ki se tudi lastnoročno podpiše; zaročenca, ki ne zna pisati, podpiše priča, dotični zaročenec pa pred svoje ime napraviti lastnoročno tri križe.

Le tako sklenjene zaroke imajo one posledice, ki jih določa cerkveno pravo, namreč: dolžnost zvestobe, dolžnost zaroko izpolniti s poroko, neveljavnost novih zarok, neveljavnost zakona zaročencev s sorodniki drugega zaročenca v prvem kolenu in nepripustnost, četudi veljavnost zakona z drugimi osebami.

Zaroke, drugače sklenjene, teh posledic nimajo.

Razmere določb splošnega državnega zakonika v §§ 45., 46., 1247. do cerkvenega prava se po novih določbah dekreta »ne temere« niso

nič izpremenile. Država pravnih posledic zarok ne prizna, le za odškodovanje one stranke, ki po krivici škodo trpi, hoče in mora poskrbeti.

Formulari za razne slučaje bi mogli biti:

I. Podpisana si v navzočnosti sopodpisane priče resno obljubita, da se bosta v dogovorjenem času vzela v zakon.

V Ljubljani, 1. majnika 1908.

N. N.,

župnik (upravitelj).

N. N., nevesta.

N. N., ženin.

II. Podpisana si v navzočnosti sopodpisanih prič resno obljubita, da se bosta v dogovorjenem času vzela v zakon.

V Kranju, 5. majnika 1908.

N. N., mizar, priča.

N. N., ženin.

N. N., trgovec, priča.

N. N., nevesta.

III. Podpisana si v navzočnosti sopodpisanih prič resno obljubita, da se bosta v dogovorjenem času vzela v zakon.

Na Goričici, 10. junija 1908.

N. N., beneficiat, priča.

N. N., ženin.

N. N., organist, priča + + + N. N., nevesta.

Nevesta N. N. ne zna pisati, zato se je privzela še ena priča.

N. N., kmet, priča in podpisovavec imena.

IV. Podpisana si v navzočnosti sopodpisanih prič resno obljubita, da se bosta v dogovorjenem času vzela v zakon.

V Zagorju na Krasu, 15. avgusta 1908.

N. N., vikar.

+ + + N. N., ženin.

+ + + N. N., nevesta.

Ženin N. N. in nevesta N. N. ne znata pisati, zato se je privzela še ena priča.

N. N., učitelj, priča in sopodpisovavec imena.

Dodajam še dve opazki:

1. Dobro bi bilo, da se listina napravi dvojna; ena naj bi se dala ženinu, druga pa nevesti; za čas nesporazumljenja bi bilo to bolj varno in, ko bi listino ena stranka izgubila, ostane pri drugi;

2. skoraj gotovo se bode morala sčasoma napraviti zaročna knjiga v dokaz zarok in pravnih posledic;

3. tako javne in slovesne zaroke niso zapovedane, pač pa se resno svetujejo, da se bodo zakoni bolj premišljeno sklepali in se mladi ljudje bolj gotovo greha obvarovali;

4. pristojbine se ne predpisujejo.

III.

De matrimonio.

Splošna postava o sklepanju zakonov se glasi:

„Ea tantum matrimonia valida sunt, quae contrahuntur coram parcho vel loci Ordinario vel sacerdote ab alterutro delegato, et duobus saltem testibus, iuxta tamen regulas in sequentibus articulis expressas, et salvis exceptionibus quae infra n. VII. et VIII. ponuntur.“

Ta uvodna točka ima določila, ki se s tridentinskimi deloma vjemajo, deloma od njih razlikujejo:

1. Veljaven je zakon, ki se sklene »coram parcho«. Ne zahteva se »coram parcho proprio«; torej za veljavnost zakona zadostuje katerikoli župnik v smislu določil, omenjenih v oddelku »de parcho«, pri katerem se zaročenci za poroko prijavijo;

2. veljaven je tudi zakon, ki se sklene »coram loci Ordinario«. Ne zahteva se »Ordinarius proprius«, ampak »Ordinarius loci«, namreč škof istega kraja, v katerem se zakon sklepa;

3. nadalje je zakon veljaven, ako se sklene ne le »coram parcho vel loci Ordinario«, ampak tudi, ako se sklene »coram sacerdote ab alterutro delegato«;

4. v vsakem slučaju pa morata biti navzoči vsaj še dve priči »et coram duobus saltem testibus«.

5. Ta določila pa so umeti »iuxta regulas in sequentibus articulis expressas etc.«, kakor pravi dekret.

IV.

De assistentia valida.

Dekret govori najpoprej o okolnostih, ki so potrebne, da je zakon sklenjen pred župnikom ali škofom in dvema pričama veljaven:

„Parochus et loci Ordinarius valide matrimonio assistunt:

§ 1. a die tantum modo adeptae possessionis beneficii vel initii officii, nisi publico decreto nominatim fuerint excommunicati vel ab officio suspensi;

§ 2. intra limites dumtaxat sui territorii: in quo matrimoniis nedum subditorum, sed etiam non subditorum valide assistunt;

§ 3. dummodo invitati ac rogati, et neque vi neque metu gravi constricti requirant excipiantque contrahentium consensum.“

Določila teh točk se od dosedanje postave močno razlikujejo. Kaj se zahteva za veljaven zakon?

1. Veljavno je zakon sklenjen: a) pred župnikom, ki je župnijo že v posest vzel, ki je torej v župnijo že umeščen in vpeljan (institutio realis) in je kot umeščen župnik sprejel vodstvo župnije, ne zadostuje torej samo podelitev župnije (institutio tituli collativa); b) pred upraviteljem, vikarjem, samostojnim kaplanom, ko je ta službo dejansko

žene nastopil (a die initii officii), ne zadostuje torej sama izročitev dekreta.

2. Toda dotični župnik ne sme biti izobčen ali suspendiran ab officio po imenu in po javnem dekretu: »censura latae sententiae« ne zadostuje, tudi ne javna censura toda splošna, ampak le ona, v kateri se točno označi ime kaznovanega.

3. Župnik pa sme poročevati le v mejah svoje župnije, ne pa izven teh meja, kakor se je do sedaj smelo, ker v tem slučaju bi bil zakon neveljaven.

4. V mejah svoje župnije pa more veljavno poročiti ne le samo svoje župljane, ampak katerekoli tudi tuje zaročence, kar se dosedaj ni smelo storiti.

5. Toda za veljavnost je tudi potrebno, da zaročenci župnika povabijo in prosijo, da župnik ni prisiljen ali prestrašen in da za medsebojno privolitev zaročencev popraša in jo sprejme. — Po tej določbi ne velja zakon v slučaju, ko bi zaročenca župnika presenetila in bi pred njim in pred pričami privolitev v zakon izpovedala ali bi župnik privolitev poslušal prisiljen ali prestrašen.

V teh točkah se pa naša državna postava z novim dekretom ne vjema; mogli bi se zgoditi slučaj, da bi bil zakon cerkveno neveljaven, državno pa veljaven ali nasprotno, namreč:

1. Ako bi poročil župnik javno in imenoma izobčen ali javno in imenoma suspendiran ab officio;

2. ako bi parochus proprius »der ordentliche Seelsorger eines der Brautleute« (§ 75. des allg. bürgerl. Gesetzb.) svoje župljane poročil v tuji župniji;

3. ako bi župnik v svoji župniji poročil tuje župljane brez delegacije lastnega župnika, ker se v § 75. zahteva »der ordentliche Seelsorger oder dessen Stellvertreter«;

4. ko bi poročil župnik prisiljen ali prestrašen, ali bi bil presenečen in bi zaročenci kar pred njim in pričami svojo privolitev v zakon izrekli.

V vseh slučajih 1., 2., 4. bi bil zakon cerkveno neveljaven, državno pa veljaven, v slučaju 3. pa narobe. Kaj je treba storiti, da se prepreči neveljavnost?

Ad 1. Ta slučaj se ne bo lahko zgodil; odvrniti bi se pa mogel le, ako bi se zaročenci poučili in bi pouk hoteli sprejeti; ako so se pa že poročili, naj bi se prosilo za »sanatio in radice«;

ad 2. v tem slučaju naj si župnik dobi delegacijo župnika onega kraja, v katerem bo svoja

župljana poročil, da bo zakon tudi cerkveno veljaven;

ad 3. naj župnik brez pravomočne delegacije ne poroča tujih župljanov, ampak naj si za državno področje dobi pravico a parocho proprio;

ad 4. morajo se zaročenci poučiti, da je njihov zakon cerkveno neveljaven, naj ga torej cerkveno poveljavijo.

V.

De assistentia licita.

Razen zahtev za veljavni zakon se navajajo še razne potrebne zahteve, da se poroča dopuščeno.

„Parochus et Ordinarius matrimonio licite assistant:

§ 1. constituto sibi legitime de libero statu contrahentium, servatis de iure servandis;

§ 2. constituto insuper de domicilio, vel saltem de menstua commoratione alterutrius contrahentis in loco matrimonii;

§ 3. quod si deficiat, ut parochus et loci Ordinarius licite matrimonio adsint, indigent licentia parochi vel Ordinarii proprii alterutrius contrahentis, nisi gravis intercedat necessitas, quae ab ea excuset;

§ 4. quoad vagos extra casum necessitatis parocho ne liceat eorum matrimoniis assistere, nisi re ad Ordinarium vel ad sacerdotem ab eo delegatum delata, licentiam assistendi impetraverit;

§ 5. in quolibet autem casu pro regula habeatur, ut matrimonium coram sponsae parocho celebretur, nisi aliqua iusta causa excuset.“

To so pogoji ad licitam assistentiam, kateri so dodani zgoraj naštetim potrebnim ad validam assistentiam. Moramo jih nekoliko razjasniti:

1. Da župnik ali škof, ki more veljavno poročati, tudi sme poročati, mora najpoprej biti prepričan, da se je izpolnilo vse, kar je potrebno za veljaven in dopustljiv zakon; da sta zaročenca svobodnega stanu, da so oklici opravljeni, da ni nobenega zadržka, da sta zaročenca dovolj poučena in drugo;

2. potrebno je, da imata oba zaročenca ali vsaj eden v njegovi župniji pravobivališče, ali pa da oba zaročenca ali vsaj eden v tej župniji prebiva vsaj mesec dni; v tem slučaju jih sme poročiti, ne da bi drugzega župnika prosil za delegacijo ali dovolitev;

3. ako pa tega ni, sme župnik ali škof le tedaj poročiti, če mu dopusti lastni župnik ali lastni škof kateregakoli zaročencev; ni mu namreč treba delegacije, ker veljavno more poročiti (VI., § 2.), ampak le dovolitve;

4. toda tudi te dovolitve ni treba v slučaju sile »si gravis intercedit necessitas«, n. pr. zaročenca imata vse v redu,

pa sta na potovanju ali na božji poti, mudi se, ker vlak odhaja, ali kaj sličnega, tedaj župnik ne greši, ako brez dovolitve lastnega župnika poroči;

5. brezdomovincev župnik ne sme poročiti, preden ni zadevo sporočil škofu ali njegovemu pooblaščenču in ni odgovora dobil; od takega poročila ga za dopuščeno poroko izgovarja silna zadrega (casus necessitatis) zaročencev;

6. v vsakem slučaju velja kot pravilo, da poroča župnik neveste, ne pa župnik ženina, razen ako obstoji pravičen razlog (iusta causa) za ženinevega župnika, n. pr. nevesta nima na kraju bivanja nobenega sorodnika, ali ženin je v svoji župniji doma, nevesta pa na sedanjem kraju le malo časa prebiva; ali poroka bi se zavlekla, ko bi se vršila v župniji, kjer sedaj nevesta prebiva.

Tudi k tem točkam moram dodati nekoliko opazk:

Ad 1. odgovornost, da je za veljaven zakon vse pripravljeno, nalaga naš dekret župniku, ki poroča, pri nas bo ta župnik navadno parochus proprius; ako se pa zaročenci hočejo poročiti v drugi župniji, moral bi za vse poskrbeti dotični župnik; toda navadno bo za vse potrebno vendarle moral poskrbeti lastni župnik, ki bo župniku za poroko izbranemu vse listine odstopil, ali mu vsaj poslal list, v katerem mu zatrjuje, da je vse v redu;

ad 2. radi oklicev, za katere državna postava § 76. zahteva šesttedensko bivanje na kraju poroke, včasih ne bo zadostovala »menstua commoratio«, kadar se namreč zaročenci ne bi oklicali v župniji, kjer so poprej šest tednov prebivali;

ad 3. da zadosti državni postavi, mora se a parocho proprio dobiti ne le dovolitev, ampak kar naravnost delegacija;

ad 4. v tem slučaju bi bil zakon po državnih postavah neveljaven; za to naj se pri nas v Avstriji tudi v tem slučaju izposluje delegacija;

ad 5. ako za poroko brezdomovincev da pooblastilo škof ali njegov namestnik, je zakon dopuščen pred cerkvijo in velja tudi pred državo; ako bi ga župnik propter »casum necessitatis« poročil brez takega pooblastila, bi bil zakon veljaven in dopuščen pred cerkvijo, ne pa pred državo, zato naj v tem slučaju ne poroča brez pooblastila;

ad 6. državni zakon ne dela razlike med župnikom ženina ali neveste (§ 75).

VI.

De delegatione.

O pooblaščenju za poročevanje določa naš dekret nastopno:

„Parochus et loci Ordinarius licentiam concedere possunt alii sacerdoti determinato ac certo, ut matrimonium intra limites sui territorii assistat.“

„Delegatus autem, ut valide et licite assistat, servare tenetur limites mandati, et regulas pro parochis et loci Ordinariis n. IV et V. superius statutas.“

Določbe naj se pojasne:

1. V tem oddelku sta dva izraza premalo določna, namreč »licentiam« in pa »limites sui territorii«. Dokler Rim kaj posebnega ne določi, naj v naši škofiji to-le velja: a) *licentia* pomeni tukaj isto, kakor *delegatio*, kar se razvidi iz besede *delegatus* v drugem odstavku; b) *limites sui territorii* se razume *limites territorii parochi vel Ordinarii delegantis*, saj ne more nikdo več oblasti izročiti, kakor je pa sam ima; zato more parochus ali loci Ordinarius delegirati le v obsegu svoje župnije ali škofije, ker le tu more sam poročiti; so pa tudi duhovniki, ki svojega ozemlja nimajo;

2. ker ima pravico poročiti nevestin župnik, ima tudi nevestin župnik pravico delegirati; ko bi delegiral župnik *ženinov*, bi bil zakon veljaven, toda nedopuščen;

3. pooblastiti se more vsak duhovnik, ki se mora pa tako natanko določiti, da se zani po osebi za gotovo ve, kakor zahtevajo besede »sacerdoti determinato ac certo«; zato se mora navesti njegovo ime in njegov stan, ali samo ime, samo stan, toda tako, da o osebi ni nobenega dvoma; pooblastiti se more tudi več oseb po imenu; morda tudi skupno, ako se osebe tako označijo, da se za nje točno ve, n. pr. župnik in kaplan župnije N. N.; ne pa župnijski urad, ker za juridične osebe pooblastilo ne velja;

4. pooblastiti pa more župnik družega duhovnika le za poroko v mejah svoje župnije;

5. da pooblaščenec veljavno poroči, mora se držati: a) pooblastila in b) vseh določb, veljavnih za župnika in škofa, kakor so našteje v točkah IV. in V.; torej ne sme biti javno in imenoma izobčen ali suspendiran, ne prisiljen, ne prestrašen in mora za privolitev v zakon poprašati in privolitev sprejeti; vedeti mora, da je vse v redu, kar je potrebno župniku, ki ga pooblasti, da bi mogel sam dopustno poročati;

6. listine naj shrani župnik, ki je moral za nje poskrbeti;

7. avstrijska državna postava ne pozna delegacij za sklepanje zakonov, ampak v § 75 samo

pravi: »Die Erklärung zur Einwilligung zur Ehe muss vor dem ordentlichen Seelsorger oder dessen Stellvertreter geschehen.« Zato naj se pri nas pri delegacijah pazi, da delegira vselej »der ordentliche Seelsorger«, ker le potem je delegat njegov »Stellvertreter«; pazi naj se tudi na pojasnila k točkam IV. in V.

VII.

De matrimonio in periculo mortis.

Za slučaj preteče smrtne nevarnosti določuje naš novi dekret:

„Imminente mortis periculo, ubi parochus vel loci Ordinarius, vel sacerdos ab alterutro delegatus, haberi nequeat, ad consulendum conscientiae et (si casus ferat) legitimationi prolis, matrimonium valide et licite contrahi potest coram quolibet sacerdote et duobus testibus.“

Ta odstavek je jasen; le nekoliko pojasnila naj pridenem:

1. Ako je kdo v silni smrti nevarnosti, sme ga poročiti škof ali župnik dotičnega kraja ali duhovnik, pooblaščen od enega teh dveh;

2. ako pa to ni mogoče, sme veljavno poročiti vsak duhovnik, torej tudi duhovnik, ki je javno in imenoma izobčen ali suspendiran, ali je postal krivoverec, ali celo odpadnik; pričujoči pa morata biti tudi dve priči.

3. toda to je dovoljeno le v slučaju, ako se zakon želi a) radi pozakonitve nezakonskega otroka ali radi pomirjenja vesti, n. pr. da poravnava drugi osebi storjeno škodo, b) da odstrani kako grdo natolcevanje greha s postrežnico in slično.

Da bo pa zakon državno veljaven, se mora a) dobiti spregled od vseh treh oklicev, katerega v nujnih slučajih podeli okrajna oblast, v najhujši tudi županstvo in b) poročiti ne more vsak duhovnik, ampak le »der ordentliche Seelsorger oder sein Stellvertreter«.

VIII.

De matrimonio absque sacerdote.

Ker so po svetu dandanes razmere večkrat silno zapletene, je cerkev poskrbela veljavno poroko tudi za slučaj, ako se noben duhovnik ne more dobiti. Naš novi dekret namreč določuje:

„Si contingat, ut in aliqua regione parochus locive Ordinarius aut sacerdos ab eis delegatus, coram quo matrimonium celebrari queat, haberi non possit, eaque rerum conditio a mense iam perseveret, matrimonium valide et licite iniri potest emissio a sponsis formali consensu coram duobus testibus.“

Določba je jasna, naj le par besedi dodam:

1. Veljaven je zakon sklenjen samo pred dvema pričama brez duhovnika, ako se 1. noben du-

hovnik ne more dobiti, ker se sploh do njega ne more priti, ali pa le s težavo, n. pr. ob času vojska, ob času preganjanja;

2. ta težava more zadeti »regionem«, pokrajino; n. pr. deželo, škofijo, ne pa le kako župnijo ali vas ali morda edino le zaročence in

3. ta težava mora trajati že cel mesec.

Za sedaj bi bil tak zakon pri nas državno neveljaven; no, tak slučaj pri nas ni mogoč.

IX.

De descriptione matrimonii.

Novi dekret »Ne temere« določuje tudi vpis sklenjenega zakona v cerkvene knjige.

§ 1. Celebrato matrimonio, parochus vel qui eius vices gerit statim describat in libro matrimoniorum nomina coniugum ac testium, locum et diem celebrati matrimonii atque alia iuxta modum in libris ritualibus vel a proprio Ordinario praescriptum; idque licet alius sacerdos vel a se vel ab Ordinario delegatus matrimonio adstiterit.

§ 2. Praeterea parochus in libro quoque baptizatorum adnotet coniugem tali die in sua parochia matrimonium contraxisse. Quodsi coniux alibi baptizatus fuerit, matrimonii parochus notitiam iniiit contractus ad parochum baptismi sive per se sive per curiam episcopalem transmittat, ut matrimonium in baptismi librum referatur.

§ 3. Quoties matrimonium ad normam n. VII. aut VIII. contrahitur sacerdos in priori casu, testes in altero, tenentur in solidum cum contrahentibus curare, ut initum coniugium in praescriptis libris quam primum adnotetur.

K tem točkam bodo zadostovala prav kratka pojasnila:

1. Zapoveduje se, da sklenjeni zakon vpiše v matice župnik ali pa »qui vices eius gerit«, to je duhovnik, ki namesto župnika župnijo upravlja, in sicer tudi tedaj, ako je zaročence poročil drug pooblaščen duhovnik; vpis naj se izvrši ko po poroki;

2. poroka se mora zaznamovati tudi v krstno knjigo; ako se poroka ni opravila v rojstnem kraju, mora župnik, ki je poročal, poroko neposredno ali po ordinarijatu javiti župniku rojstnega kraja; ta ukaz je popolnoma nov, toda pri sedanjem preseljevanju ljudi iz kraja v kraj jako pomenljiv za dokaz svobodnega stanu;

3. ako je v smrtni nevarnosti poročal drug duhovnik v smislu točke VII., mora ta poskrbeti v pis zaročencev v krstno knjigo; ako se je poroka v smislu točke VIII. vršila brez duhovnika pred dvema pričama, so priče in poročenci skupno zavezani za vpis poskrbeti.

Na kaj pa se mora v tem oziru paziti pri nas, da se zadosti državnim zahtevam ozir matic?

Ad. 1. Veljavni ostanejo §§ 80, 81 in 82 državnega zakonika, da poroko vpiše lastni župnik tudi v slučaju delegacije, in sicer v tem slučaju vpiše poroko lastni župnik brez številke s pripombo delegacije, pooblaščenec jo tudi, in sicer s tekočo številko vpiše v svoje matice in v osmih dneh lastnega župnika obvesti o izvršeni poroki; s tem se zadosti tudi cerkveni postavi;

ad 2. to je popolnoma nova določba, katero država še ne pripozna, ki je pa jako koristna;

ad 3. za naše kraje je ta določba brez pomena, ker je pri nas ta slučaj nemogoč, ako hočemo, da bodo zakoni tudi državno veljavni.

X.

De poenis.

Kakor pri vsaki postavi se tudi pri tej določi kazen za one, ki bi jo prestopili:

„Praochi, qui hec hactenus praescripta violaverint, ab Ordinariis pro modo et gravitate culpa puniantur. Et insuper, si alicui matrimonio adstiterint contra praescriptum § 2. et 3. num. V. emolumenta stolae sua ne faciant, sed proprio contrahentium parrocho remittant.“

Določbe so popolnoma jasne.

XI.

De subiecto huius decreti.

Pride še zadnje vprašanje, namreč vprašanje: Koga ta dekret veže:

§ 1. Statutis superius legibus tenentur omnes in catholica Ecclesia baptizati et ad eam ex haeresi aut schismate conversi (licet sive hi, sive illi ab eadem postea defecerint), quoties inter se sponsalia vel matrimonium ineant.

§ 2. Vigent quoque pro iisdem de quibus supra catholicis, si cum acatholicis sive baptizatis sive non baptizatis, etiam post obtentam dispensationem ab impedimento mixtae religionis vel disparitatis cultus, sponsalia vel matrimonium contrahunt; nisi pro aliquo particulari loco aut regione aliter a S. Sede sit statutum.

§ 3. Acatholici sive baptizati sive non baptizati, si inter se contrahunt, nullibi ligantur ad catholicam sponsalium vel matrimonii formam servandam.

V teh točkah se določuje:

1. Ta dekret je veljaven za vse katoličane, torej tudi za Ameriko; od tod sledi, da civilni zakon nikjer več cerkveno ne velja, kar je važno vedeti za one naše vernike, ki se v Ameriki poročajo;

2. ta dekret veže tudi vse odpadnike od katoliške cerkve, ki so bili v katoliški cerkvi krščeni in so od nje odpadli, ali pa so se s cerkvi povrnili in jo potem zopet zapustili, pa med seboj sklepajo zaroke ali zakone; ta določba je važna

za presojevanje veljavnosti porok in zakona onih, ki so zapeljani odpadli, pa so se potem zopet k cerkvi vrnili;

3. ta dekret velja tudi za vse mešane zakonice, razen v krajih, kjer je sv. Stolica drugače odredila; taka odredba je pa dana edino za nemško cesarstvo, in sicer v buli »Provida« z dne 18. januarja 1906.

4. ne velja pa za katoličane, ki niso bili v katoliški cerkvi krščenj ali se niso nikdar k njej povrnili in bi zopet od nje odpadli.

Ozir toček 2. in 3. je nevarnost velika, da bo precej porok državno veljavnih, cerkveno neveljav-

nih; v posameznih slučajih naj duhovnik stori, kar more, da se tudi cerkvenim zahtevam zadosti.

Mislim, da sem s tem dekret »Ne temere« dovolj pojasnil. Kar se tiče poročevanja, za vernike ne bo treba kakega posebnega navodila; k večjemu, ako se jim obrazloži, kar se je določilo o župniku, o civilnem in mešanem zakonu.

Pač pa bo dobro, vernike o zarokah bolj natančno poučiti. Dotične določbe se mi za mladino jako važne dozdevajo. Zato sem o zarokah napisal kratek pastirski list, katerega prosim še pred veliko nočjo vernikom prečitati in pojasniti.

28.

O zarokah.

(List za vernike.)

Za domačo srečo, pa tudi za cerkev in državo, je prevažen sveti zakonski stan, za katerega se pač ogromna večina ljudi odločuje. Da bi se le vsi mladeniči in deklice za ta prevažen stan resno pripravili.

Prva priprava je skrb izvežbati se za vsa ona dela in opravila, ki so za dobro gospodarstvo in gospodinjstvo potrebna. Tudi natančne varčnosti in zmernosti se je treba priučiti. Imenitna je skrb za zdravje telesno, še bolj pa za zdravje dušno, za kar pomaga pravo krščansko življenje v premagovanju strasti, posebno čisto življenje v sveti nedolžnosti in sramožljivosti, da ženin in nevesta prideta k poroki nepokvarjena, deviška.

1. Izgovoril sem besede: »ženin in nevesta«. Te besede prikazujejo na neko bolj tesno zvezo med mladeničem in deklico, ki ima namen pripeljati oba v zakonski stan, da kot mož in žena ostaneta najbolj tesno v zvezi združena do smrti.

Od kdaj pa postaneta ženin in nevesta? Od tistega časa, ko sta si postavno obljubila zakon. Ta obljuba zakona se imenuje zaroka.

Zaroka ni sicer zapovedana, pač pa je koristna in nekako po sebi umevna. Saj si bo mladenič, ki potrebuje ženo, izbral deklico, od katere upa, da bo mogel z njo mirno, zadovoljno, v vedni ljubezni živeti. Ko si jo izbere, bo šel k njenim staršem poprašati, da li mu hočejo dati svojo hčer za ženo in tudi izbranko bo poprašal, da li ga hoče vzeti za zakonskega moža. Sedaj se dogovore o času poroke, o pripravah, o doti in o vsem, kar je potrebno. Beseda je dana; za zaročenca nastane nov čas, novo življenje, nove dolžnosti.

Ta dogovor se imenuje zaroka. Zaroka je koristna. Zaročenca sta vezana, pa bosta opustila vsakovrstne mladostne lahkomišljenosti in se resno pripravljala za bližajoči se zakonski stan.

Prav kmalu bosta prejela sv. zakramente; popravila tudi, kar je morda pomanjkljivega pri poprejšnjih svetih izpovedih, da si zagotovita blagoslov božji za zakonski stan.

Ženin bo svojo nevesto krščansko ljubil in ravno v tej ljubezni spoštoval in visoko cenil njeno deviško čistost; svoj ponos bo stavil v to, da k poroki pripelje nevesto neomadeževano in deviško. Da se ne spozabi, zato ne bo neveste prepogostokrat obiskoval, posebno ne zvečer in ne ponoči; tudi to bosta pazila, da ne bosta sama ne na domu, še manj pa zunaj hiše na samotnih krajih.

Poučila se bosta o dolžnostih zakonskega stanu in zato točno prečitata knjigo: »Pouk zaročencem in zakonskim«, ki jo je sestavil župnik Janez Zabukovec. Ko se bosta zavedala, kaj je zakon, se bosta zanj bolj resno pripravljala in se prizadevala za one čednosti, ki so za srečno zakonsko življenje potrebne.

2. So pa še druge posledice veljavnih zarok. Naj jih naštejemo, da si jih vsi dobro zapomnite. Dozdeva se mi, da se v naši škofiji te posledice premalo uvažujejo.

a) Zaročenca sta si dolžna medsebojno zvestobo, in sicer v vesti pred Bogom. Ženin, ki bi morda ponočeval ali sploh drugih nedopustljivih zvez iskal, bi smrtno grešil ne le zoper sveto čistost, ampak tudi zoper zvestobo, ki jo je nevesti dolžan. Nevesta, ki bi se drugim mladeničem oglašala in se z njimi pe-

čala, bi ravno tako grešila zoper sveto čistost in zoper zvestobo, ki jo je dolžna ženinu.

b) Grešila bi zaročenca še bolj, ko bi hotela skleniti novo zaroko, dokler še prva velja in ni iz važnih razlogov razdrta. Poizkus take nove zaroke bi bil smrtni greh zoper obljubljeni zvestobo, in nova zaroka bi bila popolnoma neveljavna.

c) Še bolj pa bi zaročenca grešila, ko bi hotela skleniti zakon z drugo osebo. Da, zakon z osebami sorodnimi z ženinom ali nevesto v prvem kolenu bi bil kar naravnost neveljaven. Bil bi torej neveljaven zakon, ako bi se ženin oženil s sestro, s hčerjo ali materjo svoje neveste, ali ko bi se nevesta omožila z bratom, s sinom ali z očetom svojega ženina. Zaročenci morajo to vedeti, da bodo bolj lahko premagovali izkušnje, ko bi se pri prijaznem občevarju s sorodniki vzbudile in razvnele hude strasti.

Zakon z drugimi osebami bi pa bil sicer veljaven, toda grešen; ne dobila bi milosti zakramenta sv. zakona, pa bi novi zakon vtegnil biti posebno nesrečen.

3. Kaj ne, kako so zaroke važne! Te misli vas bodo odvrčale od lahkomišljenih, nevarnih, prezgodnjih, posebno od skrivnih zarok.

Lahkomišljene in nevarne so zaroke, ki se sklepajo prezgodaj in skrivno.

Mladenič doraste, hudo poželjenje se mu vzbuja, želi mu zadostiti, pozabi na poštenje, pozabi na sveto sramožljivost, pozabi na Boga, začne ponočevati in iskati priložnosti, da bi svoji poželjivosti zadostil. Da namen izpelje, obeta vse, obeta zakon: dekle mu verjame, v upanju zakona se mu prepusti in greh, oh smrtni greh je storjen, nedolžnost izgubljena, deviška čistost oskrunjena in zapravljen, veselje srca uničeno, in sicer pri obeh. O grozne ure! Nebesa jokajo, pekel se pa krohota.

Res, greh ni vselej hitro narejen. Začne se razgovor na samem ali pa ponoči. S početka je še vse nedolžno; počasi se v srcu vnema večja ljubezen, besede so bolj prijazne, pogovori bolj zaupljivi, dajejo se darovi, stiskajo se roke, občevarje je vedno bolj pogosto, bolj žarno, dejanja kmalu nedopustljiva, zmeraj bolj proti sv. sramežljivosti, telesa h grehu vedno bolj razpoložena in na zadnje trenutke grozen!

Tako se godi, ako je znanje in obljuba zakona skrivna in prezgodnja. Mladenič še ne potrebuje žene, ne more se še oženiti, saj še vojak ni bil, še ni samostojen! Ali bo besedo držal? Da, ali mu je obljuba resna? In ako se pokaže sad greha? Kdo največ trpi? Mladenič gre po svetu, dekle pa obsedi osramočena in nesrečna morda za vse svoje življe-

nje. Kaj pomagajo vzdihi, kaj tožbe po sodnijah, kaj tožbe pri cerkveni oblasti!

4. Da bi se take nesreče preprečile, ali vsaj zmanjšale, so določili sv. Oče v odloku z dne 2. avg. 1907, da od velike noči leta 1908 veljajo samo tiste zaroke, katere mladenič in dekle skleneta pismeno pred župnikom ali škofom, ako ne morejo k župniku, vsaj pred dvema pričama, pa se potem vsi podpišejo.

Ako se torej mladenič in dekle želita zaročiti, morata priti k župniku; pred njim se sestavi pismo, v katerem si obljubita zakon; to pismo podpišeta oba in župnik. Ako pa eden od njih, ali nobeden ne zna pisati, morata vzeti še eno pričo, ki podpiše zaročenca in sebe, ter pove, da ne zna ali ne znata pisati. Ko pa ne bi mogla priti k župniku, potem morata list sestaviti sama, podpisati ga in z njima še dve priči.

Še le zdaj sta ženin in nevesta, dolžna sta si medsebojno zvestobo, ter novih zarok ali celo nove ženitve brez greha skleniti ne moreta; od sedaj bi bila poizkušena ženitev s sorodniki v prvem kolenu neveljavna.

Kako modra je ta določba! Dekle sedaj ve, da obljube za zakon na skrivnem, brez prič, brez pisma, brez podpisov prav nič ne veljajo. Zaroke se ne bodo sklepale nepremišljeno, ne prenačleno; marveč bolj mirno, ko se strast vsaj nekoliko poleže. Ker bo treba povedati staršem, župniku in morda še drugim pričam, se bo vsa zadeva bolj zavlekla in premislila. Tudi ne bo tako lahko očitno sklenjenih zarok razdreti; vsaj bo ves svet za nje vedel! Ženin ne bo mogel neveste goljufati, pa tudi ne drugih deklet, saj bodo vedle, da je vezan.

5. Kaj ne, kako lepo in materinsko skrbi sv. Cerkev za vašo časno in večno srečo! Mladeniči in dekleta, bodite pametni in premagujte svoje strasti! Dekle, odslej nikomur ne verjemi, ki ti skrivaj obeta zakon! To obetanje za zakon prav nič ne velja, le zapeljati, le oskruniti te hoče, le svoji pohotnosti hoče nad teboj zadostiti! Ali boš ti sama sebe tako globoko zavrgla? Ne, nikakor ne!

Da boste pa mogli te najbolj silovite strasti premagovati, spomnite se na moj pastirski list, v katerem sem vam načrtal razne nevarnosti, v katerih se poželjenje vnema in h grehu siloma vleče. Varujte se nevarnosti, molite posebno k prečisti Devici Mariji in prejemaite večkrat svete Zakramente!

V ta namen naj vas blagoslovi troedini L Oče, Sin in sveti Duh. Amen.

V Ljubljani, dne 25. februarja 1908.

† Anton Bonaventura,
knezoškof.

Das Dekret „Ne temere“.

Wie bekannt sind im Dekret »Ne temere« vom 2. August 1907 ganz neue Bestimmungen über die Gültigkeit der Eheverlöbnisse und der Eheschließungen erlassen worden.

Da nun nach den neuesten Anordnungen dieses Dekret seinem ganzen Umfange nach angefangen von Ostern, also vom 19. April 1908 an auch in Österreich Geltung haben soll, erachte ich es für notwendig, dem Klerus darüber eine kurze Instruktion zukommen zu lassen.

I.

De sponsalibus.

Nach dem obigen Dekret sind die Sponsalien von nun an nur in dem Falle rechtsgültig, wenn dieselben: a) schriftlich, b) vor dem Pfarrer oder zwei Zeugen geschlossen werden, und c) der Vertrag von den Brautleuten sowohl als auch von den Zeugen unterschrieben wird.

Das betreffende Dokument kann auch gedruckt sein, nur die Unterschriften müssen eigenhändig angebracht werden.

Wenn der Bräutigam oder die Braut oder beide nicht schreiben können, muß noch ein Zeuge herangezogen werden. Der des Schreibens nicht kundige Teil macht vor seinen Namen eigenhändig drei Kreuze; den Namen resp. beide Namen fertigt der Zeuge, alsdann wird hinzugefügt, daß der eine Teil resp. beide nicht schreiben können, weshalb der Name resp. die Namen vom eigenhändig gefertigten Zeugen unterschrieben worden sind.

Es dürfte geraten sein, zwei gleichlautende und von allen Betreffenden unterschriebene Verträge zu veranlassen und je einen jedem der Brautleute einzuhandigen. Vielleicht werden im Laufe der Zeit auch diesbezügliche Matriken angeschafft werden müssen.

II.

De matrimonio.

Das Dekret »Ne temere« unterscheidet zwischen einer (bloß) gültigen und einer erlaubten Eheschließung.

A. Zur gültigen Eheschließung wird erfordert, daß sie statfinde vor dem Pfarrer oder dem Ordinarius loci oder einem von diesen bevollmächtigten Priester und vor zwei Zeugen. (Unter »Pfarrer ist zu verstehen der rechtmäßige Vorsteher einer kanonisch errichteten Pfarre, welchen

Namen immer er führt und welcher als solcher bestellt ist. Hilfspriester, Kapläne, Expositen etc. sind nicht inbegriffen, weil sie keiner kanonisch errichteten Pfarre vorstehen. Ordinarius loci ist der Heilige Vater für die ganze katholische Welt; der Bischof, beziehungsweise sein Generalvikar oder der Kapitelvikar für die betreffende Diözese.)

Der Pfarrer und Ordinarius loci assistieren der Eheschließung in gültiger Weise:

1. Vom Tage der Besitznahme des Benefiziums, beziehungsweise vom Tage des Amtsantrittes an;

2. nur innerhalb ihres Territoriums;

3. wenn sie zur Assistenz bei der Eheschließung eingeladen und ersucht worden sind.

ad 1. Pfarrer, welche nominatim exkommuniziert oder von ihrem Offizium suspendiert worden sind, können nicht gültig assistieren.

ad 2. Der Pfarrer oder der Ordinarius loci können, jeder in seinem Territorium, den Ehen nicht nur ihrer Untergebenen, sondern auch anderer gültig assistieren. Dagegen kann der Pfarrer der Eheschließung seiner Untergebenen, die in einer anderen Pfarre stattfinden soll, nicht mehr gültig assistieren; hiezu bedarf er der Delegation des Pfarrers jenes Ortes, in welchem die Trauung stattfindet.

ad 3. Zur Gültigkeit genügt nicht die Assistenz, zu welcher der Pfarrer durch Gewalt oder schwere Furcht genötigt wird; dagegen wird dazu erfordert, daß der Pfarrer nach dem Konsens frage und die Erklärung desselben entgegennehme.

B. Zur erlaubten Assistenz bei der Eheschließung wird gefordert:

1. Der Pfarrer muß sich vergewissern über den status liber der Nupturienten, sowie darüber, ob allen Erfordernissen zu einer kirchlich gültigen Ehe entsprochen ist (siehe sub D);

2. er muß auch sicher sein, daß der eine oder der andere Nupturient am Trauungsorte das Domizil hat oder sich daselbst wenigstens einen Monat aufgehalten hat. (Bezüglich der staatl. Gültigkeit vide das weiter unten sub D Angeführte.) Falls der eine der Nupturienten oder beide Nupturienten am Trauungsorte weder das Domizil noch auch sich einen Monat aufgehalten haben, ist zu einer erlaubten Assistenz die Lizenz des parochus oder Ordinarius proprius eines der Nupturienten notwendig. Bei einer gravis necessitas ist die Einholung dieser Erlaubnis nicht erforderlich. Unter gravis necessitas versteht man

z. B. eine sehr dringende Abreise, die Gefahr eines grossen zu erleidenden Schadens. Der Pfarrer möge sich aber durch Zeugen das Vorhandensein der *gravis necessitas* bestätigen lassen. (Vide auch hier sub D.)

Bezüglich der *vagi* muß sich der Pfarrer, um erlaubt zu assistieren, an den Ordinarius oder dessen Stellvertreter um die Lizenz wenden; auch hier entschuldigt nur die *gravis necessitas*.

Das Dekret stellt ferner fest, daß in der Regel die Ehe vor dem Pfarrer der Braut geschlossen werde, wenn nicht ein gerechter Grund dagegen spricht. Deshalb trifft auch in der Regel den Pfarrer der Braut die Verantwortung, ob die zur Eheschließung erforderlichen Bedingungen erfüllt sind.

C. Über die *Delegation* bestimmt der Artikel VI. des Dekretes, daß der Pfarrer oder Ordinarius loci einen anderen, aber genau zu bezeichnenden Priester zur Assistenz bei Eheschließungen innerhalb ihres Territoriums delegieren können; dieser muß sich aber, um gültig und erlaubt zu assistieren, genau an sein Mandat und an die obigen Vorschriften halten. Es können mehrere genau bezeichnete und bestimmte Priester bevollmächtigt werden, niemals aber das »Pfarramt«.

D. Um aber der Ehe auch die staatliche Gültigkeit, den Kindern die bürgerliche Legitimität zu sichern, das bestehende Erb- und Familienrecht zu sichern, ist der wohllethwürdige Seelsorgeklerus auch verpflichtet, die bezügliche staatliche Gesetzgebung nach wie vor im Auge zu behalten. Im besonderen aber sind die für die Gültigkeit der Ehe im Allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuche vorgeschriebenen Bedingungen genau zu beobachten. Im § 69. des A. b. G. B. heißt es: »Zur Gültigkeit der Ehe wird auch das Aufgebot und die feierliche Erklärung der Einwilligung erfordert.« Bezüglich des Aufgebotes sind die bisher geltenden Bestimmungen einzuhalten. (§§ 70 bis 74 inkl. A. b. G. B.) Bezüglich der feierlichen Erklärung der Einwilligung sagt § 75: »Die feierliche Erklärung der Einwilligung muß vor dem ordentlichen Seelsorger eines der Brautleute . . . oder vor dessen Stellvertreter in Gegenwart zweier Zeugen geschehen.« Zur Erklärung des Ausdruckes »ordentlicher Seelsorger« im § 75 diene die Entscheidung des k. k. O. G. H. vom 17. August 1880 (8066 Glaser-Unger), welche lautet: »Unter ordentlichen Seelsorger im § 75 wird derjenige Priester verstanden, welcher nach der staatlich geordneten Verfassung einer im Geltungsgebiete des Allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches staatlich anerkannten Kirche für die in diesem Gebiet ihr Domizil oder Quasi-

domizil habenden Bekenner desselben Glaubens nach den Satzungen dieses Glaubens die Akte der Gottesverehrung und die Kirchengewalt auszuüben und Zivilstandsregister unter österreichischer staatlicher Autorität zu führen hat.«

E. Bezüglich der Trauungen auf dem Totenbette sind behufs staatlicher Gültigkeit derartiger Ehen auch die staatlichen Bestimmungen wie bisher einzuhalten. (§§ 86 des A. b. G. B.; § 1 des Gesetzes vom 4. Juli 1872, R. G. Bl. Nr. 111.)

Die neueste kirchliche Bestimmung im Artikel VII. der Dekrete stellt bei imminenter Todesgefahr fest, daß in dem Falle, wo weder der Pfarrer noch der Ordinarius loci noch ein von diesen delegierter Priester bei der Hand ist, ein jeder beliebiger Priester und zwei Zeugen zur Assistenz genügen. Aus den bereits sub D und hier dargelegten Gründen wird dieser Fall in Österreich praktisch, wenn es sich um Konvalidierung einer bereits staatlich gültigen Ehe handelt.

F. Bezüglich des *Matrikenwesens* bestimmt das Dekret, dass nunmehr nicht etwa der trauende Priester, der nur zu unterschreiben hat, sondern der Pfarrer oder der Kooperator die Tatsache der Trauung auch im Taufbuche anmerke, falls die Nupturienten in seiner Pfarre getauft sind. Ist jedoch ein Nupturient oder sind beide Nupturienten in einer anderen Pfarre getauft, so muß der Trauungspfarrer den *parochus baptismi* entweder unmittelbar, was in der Regel vorzuziehen ist, oder durch das Ordinariat von der stattgefundenen Trauung verständigen; der letztere hat die Tatsache der Trauung im Taufbuche anzumerken. (Bei gemischten Ehen fällt die Verständigung des akatholischen Matrikelführers weg.)

Bei dem sub E angeführten Falle muß der trauende Priester dafür Sorge tragen, daß die Ehe im Trauungs- und Taufbuche eingetragen werde.

Die Delegationsurkunde (*Entlaßschein*) ist in der bisher vorgeschriebenen Weise auszustellen, und sind für den staatlichen Rechtsstreit die §§ 81 und 82 des A. b. G. B. zu beobachten.

G. An die vorstehenden Bestimmungen sind gebunden:

1. Alle in der katholischen Kirche Getauften und alle Konvertiten, gleichviel, ob diese oder jene später von der katholischen Kirche wieder abgefallen sind, so oft sie unter sich eine Ehe eingehen.

2. Die Katholiken, wenn sie mit Akatholiken, seien diese getauft oder nicht, die Ehe schliessen, auch dann, wenn sie von dem Ehehindernis der mixta

religio oder disparitas cultus dispensiert worden wären.

Die A k a t h o l i k e n von Geburt aus, mögen sie getauft sein oder nicht, sind, wenn sie untereinander die Ehe schliessen, an die Bestimmungen des Dekretes bezüglich der Eheschliessung nicht gebunden.

H. Der Artikel X stellt für diejenigen Pfarrer, welche die angeführten Vorschriften verletzen, Strafen fest, welche die Ordinarien nach Art und Schwere der Schuld zu bestimmen haben. Diejenigen

Pfarrer, in deren Territorium die Nupturienten weder ein Domizil noch einen einmonatlichen Aufenthalt haben und welche ohne Lizenz des parochus proprius trauen, gehen der Stolgebühren verlustig und fallen diese dem parochus proprius zu.

I. Dem wohllehrwürdigen Seelsorgeklerus wird es obliegen, die Gläubigen über die Bestimmungen dieses Ehedekretes zu belehren; demselben wird zur eigenen Information empfohlen: »Decretum de sponsalibus et matrimoniis« von H. Noldin S. J. (Innsbruck 1908).

30.

Das Eheverlöbnis.*)

Auf Anordnung des heiligen Vaters hat die Konkilskongregation im Dekrete vom 2. August 1907 für die Gültigkeit der Eheverlöbnisse besondere Bedingungen festgestellt.

In unserer Diözese galt nach dem allgemeinen Kirchenrecht bis jetzt jedes freiwillige, ernste, gegenseitige Versprechen der Ehe von Seite zweier zur Ehe befähigten Personen als gültig und rechtskräftig, so daß sich daraus weittragende Folgen für beide Teile ergaben:

1. Beide Teile blieben im Gewissen verpflichtet sich die Verlöbnistreue zu bewahren, so daß jede Handlung gegen diese Treue sündhaft war;

2. beide Teile waren verpflichtet zur bestimmten Zeit oder wenigstens je eher die versprochene Ehe wirklich einzugehen, jede ungerechtfertigte Aufschubung war sündhaft;

3. jeder Versuch eines der Verlobten mit einer dritten Person ein neues Verlöbnis einzugehen, war unerlaubt, sündhaft und zugleich vollkommen ungültig; es sei denn das erste Eheverlöbnis wäre durch beiderseitige Einwilligung oder durch die kirchliche Behörde gelöst worden;

4. den Verlobten war die Eingehung einer Ehe mit einer dritten Person streng verboten und sündhaft; hat einer der Verlobten das bestehende Eheverlöbnis verschwiegen, war die Ehe zwar gültig, jedoch unwürdig;

5. ja, die Ehe mit einer Person, welche mit dem verlassenen verlobten Teile im ersten Grade blutsverwandt war, war nicht nur sündhaft, sondern sogar ungültig.

Aus diesen Verpflichtungen ersieht man, was für eine hohe Bedeutung von der Kirche den Eheverlöbnissen beigemessen wird. Es wird auch von Je-

dermann gebilliget werden müssen, daß von der Kirche diese Versprechungen, von welchen das ganze Lebensglück der Verlobten abhängig ist, sehr ernst genommen werden.

Leider fehlte jedoch der genügende Ernst oft gerade bei den Betreffenden selbst. Wie leichtfertig werden oft Eheverlöbnisse geschlossen und ebenso leichtfertig wieder gelöst! Häufig war das Eheverlöbnis nicht einmal ernst, sondern nur scheinbar in der Absicht geschlossen, um die Verführung zur Unkeuschheit leichter zu ermöglichen, woraus sich gewöhnlich recht viel Unglück zu ergeben pflegte.

Die Kirche, die für das Glück aller, namentlich für das Familienglück besorgte Mutter, hat nun für die Verlöbnisse eine besondere Form vorgeschrieben, von welcher Form die Gültigkeit des Verlöbnisses abhängig gemacht worden ist:

»Nur jene Verlöbnisse sollen rechtsgültig sein, welche von den Parteien schriftlich durch eine von ihnen und außerdem vom Pfarrer oder Diözesanbischof oder wenigstens von zwei Zeugen unterfertigte Urkunde abgeschlossen worden sind. Sind ein oder beide Brautleute des Schreibens unkundig, so ist für diesen einen, beziehungsweise für beide noch ein Zeuge beizuziehen, der das Aktenstück mitunterfertigt unter Beifügung des Umstandes, daß einer oder beide Brautteile des Schreibens unkundig sind.«

Diese Form muß angefangen von Ostern l. J. bei der Verlobung eingehalten werden. Jede andere Art und Weise der Verlobung wird vor Gott und der Kirche nicht rechtskräftig sein und wird die oben angegebenen Folgen nicht nach sich ziehen.

Hoffentlich werden die Verlobungen infolge dieses Dekretes heiliger gehalten werden, weil sie öffentlich geschlossen nicht so leicht gelöst und auch

*) Diese Erklärung soll dem Volke noch vor Ostern vorgelesen und erläutert werden.

nicht leichtfertig geschlossen werden. Möge diese Anordnung viel zur Hintanhaltung von unglücklichen und zur Herbeiführung recht glücklicher Ehen beitragen!

Der Segen des allmächtigen Gottes, des Vaters, des Sohnes und des heiligen Geistes steige über

Euch alle herab und bleibe bei Euch immerdar. Amen.

Laibach, den 25. Februar 1908,

† Anton Bonaventura,
Fürstbischof.

31.

Odbori v smislu okrožnice „Pascendi“.

Gledajoč, kako globoko so se zmote, obsojene v okrožnici »Pascendi«, zarile tudi v katoliške kroge, so sv. Oče prav določna sredstva odredili, s katerimi bi se razširjevanje zmot ako ne ravno onemogočilo, vsaj izdatno in uspešno zaviralo.

Vpije se sicer, da se s takimi sredstvi omejuje prostost mišljenja in prostost znanstvenega raziskovanja, toda nas tako vpitje ne bo premotilo. Saj vemo, da namen znanstvenemu raziskovanju je resnica, čista in popolna resnica, pa ravno iz mnogoštevilnih zmot naših dni tudi vemo, kako naglo in kako grozno se človek lahko zmoti, pa zato veselega srca pozdravljamo vsa ona sredstva, ki so pripravna nas obvarovati zmot in nas ohraniti v resnici.

Zato sv. Oče škofom strogo naročajo, naj pazijo na knjige, ki so že izdane in naj strogo prepovedo vse one knjige in časopise, po katerih se nevarne zmote trosijo (»Škof. List« 1908, str. 3.)

Žele pa še dvojje: a) da se izdavanje zmotnih knjig in časopisov prepreči, in b) da se zasledujejo zmote, ki bi se skrivaj med nami širile. Zato zapovedujejo škofom, naj v ta namen sestavijo dva odbora, in sicer: a) odbor za presojevanje knjig, ki se za tisk pripravljajo, to so »censores librorum«, in b) odbor, ki naj zasleduje zmote, kjer koli bi se pokazale. (»Škof. List« tam.)

Pokoren sv. Očetu sem dne 5. marca ta dva odbora sestavil in si za nje odbral nastopne gospode:

a) 1. Censores librorum.

Dr. Ivan Koren, kanonik, kot načelnik.

Dr. Ferd. Čekal, kanonik.

Dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja.

Msgr. Anton Zupančič, profesor bogoslovja.

Dr. Gregor Pečjak, c. kr. gimnazijski profesor.

G. Alojzij Nastran C. M.

P. Alojzij Žužek S. J.

P. Angelus Mlejn O. F. M.

2. Censores foliorum.

Dr. Josip Gruden, profesor bogoslovja (»Slovenec«, »Domo-ljub«, »Slovenski Učitelj«).

Dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja (»Naša Moč«, »Slovenski Branik«).

Dr. Gr. Pečjak, c. kr. gimnazijski profesor (»Čas«, »Vrtec«, »Angelček«, »Zvonček«).

Dr. Alf. Levičnik, c. kr. gimnazijski prof. (»Dom in Svet«).

b) Consilium a vigilantia.

Dr. Josip Lesar, kanonik in profesor bogoslovja.

Dr. Josip Gruden, prof. bogoslovja.

Dr. Alf. Levičnik, c. kr. gimnazijski profesor.

Dr. Josip Marinko, c. kr. gimnazijski profesor.

Dr. Frančišek Perné, c. kr. gimnazijski profesor.

P. Hugolin Sattner O. Fr. M.

P. Janez Pristov S. J.

P. Metodij Mišič O. C.

G. Frančišek Javšovec C. M.

Vsi gospodje dekani.

† Anton Bonaventura,
knezoškof.

32.

Decretum super festo SS. Sept. Fundatorum Ord. Servorum B. M. V.

Quum dies undecima mensis Februarii hucusque propria seu quasi natalitia SS. Septem Fundatorum Ordinis Servorum B. M. V. confessorum amodo maneat impedita a festo Apparitionis B. M. V. Immaculatae eidem diei affixae et per decretum *Urbis et Orbis* 13 Novembris 1907 ad universam Ecclesiam extenso, Sanctissimus Dominus Noster Pius Papa X, ex Sacrae Rituum Congregationis consulto, statuere ac declarare dignatus est, ut enunciatur festum SS. Septem Fundatorum calendario universali inscribatur die insequente, quae est prima libera iuxta Rubricas, nempe duodecima

eiusdem mensis Februarii, tanquam propria seu quasi natalitia; atque in casu impedimenti pro aliquibus locis, institutis et ecclesiis servetur decretum generale n. 3811 *Super duobus festis vel officiis eadem die occurrentibus*, diei 21 Novembris 1893. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Die 8 Ianuarii 1908.

S. Card. Cretoni

Praefectus.

† D. Panicl, Archiep. Laodiceus.

Secretarius.

33.

Pšenična moka za hostije.

Na lanskih konferencah se je obravnavalo tudi vprašanje o moki za hostije in se je izrazila želja, da bi se prijavila kaka tvrdka, ki bi razpošljavala zanesljivo moko za hostije.

Častita duhovščina se vsled tega opozarja, da opatija v Zatičini rada ustreže naročilom, ker ima svojo

lastno pšenico in svoj mlin, torej popolnoma zanesljivo blago.

Kdor torej želi naročiti pšenično moko za hostije, naj se obrne na prečastito cistercijsko opatijo v Zatičini, ki mu bo po zmerni ceni doposlala naročeno množino moke.

34.

Slovstvo.

1. J. Flis, korar. **Umetnost v bogočastni službi.** Založil Janez Flis v Ljubljani. Tisk J. Krajec nasl. v Rudolfovem. 80, str. 281, tabel 19. Cena 7 K.

Vsakemu duhovniku je potrebno, da ima vsaj temeljne pojme o stavbarstvu, zlasti še o cerkvenih stavbah in njih slogih. Za pouk v tem predmetu je poskrbel pisatelj J. Flis l. 1885. z obširno knjigo v slovenskem jeziku: Stavbinski slogi. Še bolj potrebno duhovniku pa je, da natančno pozna liturgična določila glede posameznih predmetov cerkvene oprave, in da se seznani s pravilnimi oblikami teh predmetov. Cerkev malokateri duhovnik zida; a če pride do tega, se na vse strani posvetuje, izbere dobrega stavbarja, predloži načrte cerkveni oblasti, da ne zaide lahko na krivo pot. Drugače je s cerkveno opravo. To oskrbuje duhovnik večinoma sam in mora torej imeti dovolj znanja, da si nabavi cerkveno opravo, ki se vjema z umetniškim okusom in s cerkvenimi zahtevami. Doslej smo v slovenskem jeziku pogrešali knjige, ki bi nas poučevala o tej za vsakega duhovnika tako važni stroki. Sedaj pa leži pred nami lepa in obsežna knjiga, ki daje navodila o oltarju in tabernaklju, o križih in svetilnicah, o kelihih in monštrancah, o prižnici in spovednici, o

orglah in zvonovih, o svetih krajih in liturgičnih oblačilih, o slikah in kipih, o cerkveni umetnosti in cerkveni umetni obrti sploh. Naposled pa nas opozarja na odredbe ljubljanskega škofjstva glede cerkvenih spomenikov in umetnin.

Kdor se torej hoče poučiti o tej duhovniku tako potrebni vedi, naj seže po tej poučni knjigi. Tolle et lege!

Radi velike koristi pričujoče knjige se s tem dovoljuje, da si jo smejo vsi župni uradi nabaviti na cerkvene stroške za župni urad.

2. **Katholische Volksschul-Katechesen.** Für die Mittel- und Oberstufe ein- und zweiklassiger und für die Mittelstufe mehrklassiger Schulen. Von Johann Ev. Pichler. Zweite, verbesserte Auflage. Wien 1906 - 1908. St. Norbertus-Verlagsbuchhandlung. Cena nevezani knjigi 6 K 90 v.

Za prvo izdajo teh ljudskošolskih katehez je kmalu izšla druga izdaja, jasen dokaz, da so se te kateheze prikupile. Po mnogih ugodnih ocenah soditi so te kateheze velikega pomena za ljudske šole. Vsak katehet, zlasti pričetnik, potrebuje prijatelja, ki bi mu dajal navodila, kako naj potuje po težavni poti katehetskega pouka. Pichlerjeve kateheze so tak prijatelj, tak vodnik.

Prvi del teh katehez obravnava katekizmov oddelek o veri (X.+170 str.), drugi del nraavoslovje, to je oddelek o zapovedih in o krščanski pravičnosti (225 str.), tretji oddelek razpravlja o sv. zakramentih (VII.+251) in četrti o molitvi (IV.+47). V dodatku je osnutek učnega načrta.

3. **Zapisnik za pozakonitev otrok**, ki niso rojeni v kraju sedanjega stanovališča svojih roditeljev.

V „Škofijskem Listu“, 1908, str. 12. in 13. je bil natisnjen obrazec zapisnika v zgoraj označeni namen. Ker bi bilo ustrezno, ko bi imeli župni uradi obrazce takega zapisnika vedno na razpolago in se ga ob dani priliki lahko takoj poslužili, je založila „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani tak obrazec, in sicer tako, da ima na eni strani slovensko, na drugi pa nemško besedilo. Ker je s takim obrazcem zelo olajšan trud in okrajšano delo, se obrazec župnim uradom priporoča.

4. Dr. Martin Leitner: **Die Verlobungs- und Eheschliessungsform nach dem Dekrete „Ne temere“**. Manz. Regensburg. 1908. 80. Str. 80. Broširano 1 K 20 v.

Ker se naše zakonsko pravo od letošnje veliko-nočne nedelje nekoliko izpremeni, je potrebno, da se dušni pastirji temeljito pouče o novih rimskih določbah. Pričujoča knjižica prav jasno razlaga ne vselej lahko umljiva rimska določila, zato utegne prav dobro služiti v pouk.

5. H. Noldin S. J.: **Decretum de sponsalibus et matrimonils S. C. C. 2. aug. 1907 cum declaratione. Oeniponte. Rauch. 1908. 80. Str. 16. Broš. 20 v.**

Isto, kar je reči o prejšnji knjižici, velja tudi o tej, samo da je krajša in spisana v latinskem jeziku.

35.

Konkurzni razpis.

Razpisana je bila po okrožnici župnija Šent Jošt nad Vrhniko do 1. aprila 1908

Razpisane so župnije: Senožeče v postojnski, Želimlje v ljubljanski, Zlato polje v moravški dekaniji.

Prošnje naj se naslove: za župnijo Senožeče na patronstvo senožeške graščine, za Želimlje na patronstvo turjaške graščine, za Zlato polje na c. kr. deželno vlado za Krarjsko.

Kot zadnji rok za vlaganje prošenj se s tem določi 11. aprila 1908.

36.

Škofijska kronika.

Umešččen je bil na župnijo Begunje na Gorenjskem č. g. Jakob Kleindienst, kaplan v Senožečah.

Imenovan je bil čast. gosp. Frančišek Finžgar, župnik v Želimljah, za župnika na Sori.

Prezentiran je bil častiti gosp. Anton Medved, valetudinar v Kamniku, za župnika na Turjaku.

Premeščena sta bila čč. gg. Frančišek Zega, kaplan v Črmošnjicah, za župnega upravitelja v Planino (Stockendorf), in Janez Hrovat, kaplan v Trnovem pri Ilirski Bistrici v Senožeče.

Resigniral je vsled obolelosti č. g. Frančišek Erzar, kaplan v Košani, na podeljeno mu župnijo Šent Jošt nad Vrhniko, č. g. Ivan Možina pa na župnijo Senožeče.

V začasni pokoj je stopil čast. gosp. Anton Papež, kaplan pri Sv. Križu pri Litiji.

Umrta sta čč. gg. Mihael Bogolin, župnik v pokoji, dne 2. marca 1908 v Velikem gabru, in Leopold Lotrič, župnik na Zlatem polju, dne 20. marca 1908.

Knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, dné 24. marca 1908.